

Ю К И О М И Ш И М А

*Моракът, комуто
порето обръна
гръб*

ПОСВЕТЕНО НА ДОРА БАРОВА

Апостроф

Ю К И О М И Ш И М А

*Морякът, който
морето обвърна
греб*

Превод от японски

Дора Барова

и

Пана Барова – Озджан

Алостроф

София, 2020

П Ъ Р В А Ч А С Т

Л Я Т О

П ъ р в а з л а в а

„Лека нощ, миличък“, каза майка му и заключи вратата от външната страна. Ами ако избухнеше пожар? Тя, разбира се, се кълнеше, че първото нещо ще е да го измъкне от стаята. Но ако гървената врата се изметнеше от високата температура или боята закланеше ключалката? Тогава какво щеше да прави? Да бяга през прозореца ли? Само че долу имаше каменна площадка, а и вторият етаж на тази къща бе отчайващо нависоко.

Сам си беше виновен. Нямаше да се стигне до това, ако онази нощ не се бе оставил Шефа да го придума да се измъкне от къщи. Последваха безконечни и мъчителни разпити, но Нобору така и не издаде името му.

Живееха в построена от покойния му баща къща на върха на хълма Ятодзака в Йокохама, район На-

ка-ку, квартал Ямате-чо. Реквизирана след войната от Окупационната армия, тя бе преустроена и във всяка стая на втория етаж беше инсталирана тоалетна. В този смисъл това, че е заключен през нощта, не му създаваше кой знае какво неудобство, но за едно тринайсетгодишно момче въпросната ситуация бе болезнено унижителна.

Когато една сутрин остана вкъщи сам-самичък, Нобору се зае да тършува трескаво из стаята, за да потуши гнева си. Стената, граничеща със спалнята на майка му, представляваше огромен шкаф с чекмеджета. Той ги извади едно по едно, разпиля по пода съдържанието им и тогава забеляза, че в нишата на едно от тях се процежда тънка струйка светлина.

Нобору мушна глава в чекмеджето, за да види откъде идва светлината. Спалнята на майка му преливаше от отразената от морето ослепителна слънчева светлина на ранното лято. Нишата на чекмеджето бе достатъчно голяма и ако Нобору се съгнеше, можеше спокойно да влезе в нея целият. Дори голям човек би могъл да се напъха вътре до кръста.

През дупката стаята на майка му изглеждаше някак непозната...

Вляво до стената бе широкото легло с искрящи месингови табли в стил „Ню Орлиънс“, което баща му бе поръчал навремето от Америка и то бе останало там след смъртта му. Леглото бе акуратно застлано с бяла кувертюр, на която бе избродирана голяма буква „К“ — фамилното име на Нобору бе Ку-

рода. Отгоре бе метната синя сламена шапка с дълга бледосиня панделка. А на нощното шкафче бе сложен син вентилатор.

Вдясно от прозореца имаше тоалетка с тройно овално огледало. Двете му странични крила бяха притворени небрежно и горните ъгли на огледалното стъкло проблясваха през пролуките като ледени висулки. На тоалетката пред огледалото имаше гора от шишенца: одеколони, пулверизатори за парфюми, лавандулова тоалетна вода, искряща на светлината купичка от фасетно чешко стъкло с пухчетата за пудра... До тях, досущ като изсъхнала кедрова клонка, бяха свити на топка тъмнокафяви дантелен ръкавици.

Отвъд тоалетката, точно под прозореца, имаше канапе, лампион, два стола и изящна ниска масичка. На облегалката на канапето бе подпрян гергеф с незавършена бродерия. Модата на такива занимания бе отдавна отминала, но майка му обичаше подобни ръкоделия. Нобору не виждаше добре рисунъка, но като че ли на сребристосив фон бяха избродирани наполовина крилете на някаква пъстроцветна птица — може би папагал. Редом се въргалие небрежно захвърлен чорап. Тънкият бежов найлон се бе вкопчил в имитацията на дамаска на канапето и от това цялата стая бе облъхната от някаква тревожност. Сигурно на излизане майка му бе видяла, че се е пуснала бримка и се бе преобула набързо.

В рамката на прозореца се виждаха само ослепителното небе и откъслечи от облак, които отразя-

ваха морето и затова изглеждаха твърди и лъскави като покрити с емайл.

Нобору не можеше да повярва, че разглежда спалнята на майка си. Имаше чувството, че наднича в стаята на непозната, излязла за малко навън. Ала веднага си личеше, че в нея живееше жена, защото във всеки ъгъл трептеше женственост, а във въздуха витаеше едва доловим аромат.

...Внезапно го връхлетя странна мисъл. Дали дупката си е била поначало там? Или след войната, когато няколко семейства на офицери от окупационната армия са живели в тази къща?...

Представи си как друго тяло, по-едро от неговото, бяло и космато, някога се е натъпквало мъчително в тази прашна ниша в стената. При мисълта за това въздухът в тясното пространство мигом стана сладникаво-кисел и трудно поносим.

Извивайки се, Нобору излази заднешиком и се хвърли към съседната стая. Никога нямаше да забрави неobiкновеното чувство, което изпита тогава.

Помещението, в което връхлетя, не приличаше никак на онази загадъчна стая само отпреди миг — беше се превърнало в обичайната скучна спалня на майка му, където вечер тя оставяше настрана ръкоделието и едва прикривайки прозявката, му помагаше да си напише домашните; където му мърмореше и се сърдеше; където все му се караше, че вратовръзката му е накриво; където му втъпяваше, че е крайно време да престане да нахлува в стаята ѝ под предлог, че иска да погледа корабите, защото вече не е

малко дете; където вечер, подпряла с ръка глава, тя до късно седеше над счетоводните книги и данъчните декларации, които бе донесла от магазина...

Той се зае да открие дупката от отсамната страна.

Не се оказа никак лесно.

Беше миниатюрна дупчица, ловко скрита във фината старинна резба в горната част на дървената ламперия — сред връхлитащите една върху друга въли в един от фрагментите на бордюра.

Пак така стремително Нобору се върна в своята стая, събра разпилените по пода дрехи, натъпка ги навън-напри по местата им, затвори внимателно чекмеджетата и се зарече занаят да не прави нищо такова, с което да привлече вниманието на възрастните към шкафа.

Откакто откри дупката, особено във вечерите, когато майка му го бе хокала, Нобору едва дочакваше да го заключи. Изваждаше безшумно чекмеджето и дълго и ненаситно я наблюдаваше как се приготвя да си ляга. Никога не го правеше през вечерите, когато е била добра с него.

Така разбра, че ѝ е навик да се съблича чисто гола, при все че още не бе чак толкова горещо. Огледалото беше в невидим през дупката ъгъл на стаята, затова му беше почти невъзможно да я вижда, когато тя заставаше пред него.

Майка му беше само на трийсет и три и тъй като играеше редовно тенис, тялото ѝ беше стройно и красиво. Обикновено преди сън тя си слагаше тук-

там парфюм и си лягаше, но понякога сядаше на колене на пода пред огледалото и се втренчваше дълго в него, застинала неподвижно с опустошен сякаш от треска поглед и с напарфюмирани пръсти между бедрата. Силният аромат достигаше чак до Нобору. В такива моменти той се вцепеняваше от ужас, защото вземаше червения лак на ноктите ѝ за кръв.

За пръв път в живота си разглеждаше женско тяло така подробно.

Раменете ѝ се спускаха плавно вдясно и вляво като брегова линия. Шията ѝ беше покрита с лек загар, но по-надолу плътта ѝ беше бяла, топла и сияйна — приличаше на склон, който плавно се вливаше в гърдите ѝ и изведнъж рязко се възправяше, а когато тя ги мачкаше с ръце, розовите им зърна въставаха едно срещу друго. Едва забележимо повдиганият се корем. И стрипите от бременността. Научи това от онази прашина червена книга в кабинета на баща си — на най-високия рафт, умишлено пъхната наопаки, с гръбчето навътре, между ръководство по градинарство и джобен наричник по мениджмънт.

После видя и онова черно място. Все не успяваше да го разгледа добре и от напрежение дори го заболяваха очите... Спомняше си какви ли не мръсни думи, но и те никак не му помагаша да проникне в онзи тъмен гъсталак.

Може би приятелите му имаха право да наричат гъсталака „злочастна празна къща“. И той се питаше дали тази „празна къща“ има връзка с пустотата на собствения му свят.

Тринайсетгодишният Нобору бе убеден, че е гений (в което бе сигурен за себе си и всеки от тяхната група); че светът се състои от няколко прости знаци и решения; че смъртта пуска корени в човека още при раждането му и на него не му остава нищо друго, освен да я полива и обгрижва; че размножаването е фикция, а следователно и обществото е фикция; че бащите и учителите извършват огромно престъпление само защото са бащи и учители и така натамък. Затова смъртта на родния му баща — тогава Нобору бе на осем – беше по-скоро радостно събитие, повод за гордост.

В лунните нощи майка му загасваше лампата и заставаше гола пред огледалото! А после той лежеше буден с часове, измъчван от усещането за пустота. В играта на меката сянка и лунната светлина прозираше изначалната истина за грозотата на света.

„Ако бях амеба с безкрайно малко тяло — мислеше си той, — щях да побея тази грозота. Но човекът е създаден през пръсти и не може да победи нищо.“

Често нощем през широко отворения прозорец нахлуваха като кошмари звуците на корабни сирени. Когато майка му бе мила с него, Нобору можеше да спи, без да е наблюдавал онова нещо. Но пък то се появяваше в съня му.

Гордееше се с твърдия си характер и не плачеше дори насън. Огромна желязна котва, устояваща на разяждащата сила на морето и нехайна към облепелите дръзко корпуса на кораба миди и раци, която потъва сияеща и невъзмутима в пристанищната

мръсотия през камарите счупени бутилки, гуми и стари обувки, беззъби червени гребени и капачки от бира — така си представяше сърцето си... Възнамеряваше някой ден да си татуира котва на гърдите точно над сърцето.

* * *

...Някъде към края на лятната ваканция дойде вечерта, когато майка му бе особено груба с него.

Дойде внезапно, без каквото и да било предчувствие.

Майка му излезе привечер с обяснението, че е покарала втория помощник-капитан Цукадзаки на вечеря, за да му благодари, защото така любезно е развел Нобору из кораба предишния ден. Беше облякла кимоно от черна копринена дантела върху тъмночервена долна роба с пояс оби от бял жакард и изглеждаше изумително красива.

Към десет часа се върна с Цукадзаки. Нобору ги посрещна и седна в гостната с подпийналия моряк да слуша разкази за океани и кораби. В десет и половина майка му заяви, че му е време да си ляга. После го изпрати до стаята му и заключи вратата от външната страна.

Ноцта беше ужасно влажна и в нишата на чекмеджето бе толкова душно, че едва се дишаше, затова Нобору зачака на пода пред шкафа, готов да се свие вътре и да долепи око до дупката. Минаваше полунощ, когато чу предпазливи стъпки по стълбата.

Топката на вратата му се завъртя злобещо — явно някой искаше за всеки случай да се убеди, че е заключено. Досега не се беше случвало подобно нещо. След миг чу вратата на майка му да се отваря и той се вмъкна в нишата, плувнал в пот.

В едно от стъклата на широко отворения прозорец се отразяваше луната, поела по пътя си на юг. Разкопчал ризата си със златисти пагонци, вторият помощник-капитан стоеше облегат на перваза. Появи се и гърбът на майка му. Тя отиде до него и двамата се сляха в дълга целувка.

После, докосвайки копчетата на ризата му, тя му прошепна нещо, запали лампиона, който освети стаята с приглушена светлина, и изчезна от поглед. Започна да се съблича пред дрешника в ъгъла на стаята, до който Нобору нямаше видимост. След острия като на разгневена змия съсък на копринения пояс последва мекото шумолене на свляклото се на пода кимоно. Изведнъж въздухът около дупката натеза от уханието на любимия ѝ парфюм „Арнеж“, който тя винаги си слагаше. Беше вървяла във влажния нощен въздух, потейки се и леко пийнала, тъй че сега тялото ѝ, освободено от дрехите, излъчваше силен и непознат за Нобору аромат.

Вторият помощник-капитан все още стоеше до прозореца и гледаше втренчено към момчето. От светлината на лампиона очите му блестяха на загорялото лице.

Сравнявайки го с лампиона, който самият той често използваше, за да си мери ръста, Нобору пре-

цени, че морякът е под метър и седемдесет. Може би метър и шейсет и пет или съвсем малко отгоре. Неособено едър мъж.

Цукадзаки доразкопча бавно копчетата на ризата си и съблече небрежно всичко останало. Беше навярно на годините на майка му, но изглеждаше по-млад и по-як от „сухоземните“ си връстници от мъжки пол, беше като че излят в матрицата на морето. Широките му квадратни рамене наподобяваха покрива на будистки храм, косматите му гърди се издуваха отпривисто, мускулите по цялото му тяло изпъкваха отчетливо като въжета от сезал: беше сякаш с доспехи от плът, които можеше да свали, когато пожелае. После Нобору с изумление видя как от косматия гъсталак под корема му триумфално се издигна лъскава пагода.

На приглушената светлина космите по издигащата се и спадаща гърд хвърляха причудливи сенки, а застрашително проблясващите му очи не изпускаха нито за миг майка му, докато тя се събличаше. Отражението на лунната светлина зад него очертаваше хребет от злато върху раменете му, артерията на масивния му врат изпъкваше — и тя в позлата. Беше неподправено злато от плът, злато, сътворено от лунната светлина и от капчици пот.

Майка му се съблича дълго. Може би нарочно удължаваше времето.

Изведнъж през широко отворения прозорец върхлетя мощният вой на корабна сирена и заля сумрачната стая. Беше вик на безгранична, мрачна, натра-

плива печал, смолисточерна и гладка като гърба на кит и обременена с всички страсти на приливите и отливите. Беше споменът за безброй морски пътешествия, за радости и унижения. Беше вопълът на самото море. Изпълнена с блясъка и безумието на нощта, корабната сирена нахлу в малката стая, носейки от далечните безбрежни води, от мъртвата сърцевина на морската шир копнеж по черния нектар.

Вторият помощник-капитан се извърна рязко и се взря в морето...

...И тогава Нобору изпита чувството, че е станало чудо: всичко затаено в сърцето му от деня на раждането му се изля навън и се сбъдна. До мига, в който отекна сирената, всичко бе една неясна картина. Беше подготвено всичко в очакване на сублимния момент, подбрани бяха най-добрите материали, ала все още не достигаше едно — силата да превърне мигом всевъзможните складове, пълни с отломъци действителност, в дворец.

После като един-единствен замах с четка корабната сирена обедини всичко в безукорно цяло: луната, горещият морски вятър, миризмата на пот, аромата на парфюм, разгорещената гола мъжка и женска плът, дурята в морето след кораба, отпечатъците от спомени от чуждоземни пристанища, тясната задушлива дупка, през която момчето надничаше в онзи свят, коравото му сърце... Но тази разпиляна колода от карти все още нямаше никакъв смисъл.

Благодарение на корабната сирена картите изведнъж уловиха космическите връзки и свързаха него и майка му, майка му и мъжа, мъжа и морето, морето и него, Нобору, в неизбежния кръговрат на живота.

...Почти губеше съзнание от задух, пот и екстаз. Беше сигурен, че е видял как тънки нишки се преплитат и очертават свещена фигура. Която трябваше да се пази. Защото може би той, тринайсетгодишното момче, бе нейният създател.

Тя не бива да се унищожава, защото това би било края на света. Готов съм на всичко, и на най-ужасното нещо, само и само да не допусна това да се случи, помисли си вече полузаспал Нобору.

Юкио Мишима
Морякът, комуто морето обърна гръб

Превод Дора Барова, Пана Барова – Озджан
Отговорен редактор Илияна Бенова – Бени
Редактор от японски Цветана Кръстева
Коректор Цвета Нинкова
Дизайн на корица и предпечат Яна Аргиропулос

Японска. Първо издание.

Формат 84x108/32
Печатни коли 13
ISBN 978-954-2962-68-7

Издава

Апостроф

София, ул. „Кракра“ №20
тел. 02/ 943 87 16
email: office@enthusiast.bg

Книгите на „Апостроф“ може да закупите от
www.enthusiast.bg

Печат РОПРИНТ

Нобору е тринайсетгодишният син на овдовялата Фусако, който „членува“ в безжалостна момчешка група и определя света на възрастните като илюзорен, лицемерен и сантиментален. Когато майка му започва да се среща с помощник-капитана Рюджи, той и приятелите му първоначално го издигат на пиедестал; не след дълго обаче отсъждат, че същността му е обидно мека и романтична. За тях разочарованието от постъпките му е чисто предателство. И планираното за това предателство възмездие е ужасяващо.

Юкио Мишима се ражда в Токио, в семейство на високопоставен държавен чиновник. Първото си значимо произведение създава на 16-годишна възраст – романтичната повест „Цъфтящата гора“.

По неговите романи са направени няколко филма, включително и *The Sailor Who Fell From Grace with the Sea* по „Морякът, комуто морето обърна гръб“. Някои от другите му творби са „Златният храм“ и „Морето на плодородието“.

Юкио Мишима е номиниран три пъти за Нобелова награда за литература и е смятан за един от най-значимите писатели на времето си.

Тази книга се посвещава на преводача Дора Барова, която нито за миг не обърна гръб на японската литература.

